

Ocenění majetku pro účely předlužení

Při ocenění majetku pro účely předlužení nelze paušálně říci, zda má znalec vycházet z cen účetních či z cen tržních, bez zohlednění dalších skutečností. Argumentem pro použití účetní ceny je její přesná zjistitelnost. Vzhledem k tomu, že v konkursu bude majetek úpadce tvořící konkursní podstatu zpeněžen nikoli za účetní, nýbrž za tržní ceny, nelze při posuzování předlužení tuto skutečnost pominout. Při ocenění pak totiž je třeba vycházet z reálné průměrné ceny, za kterou lze majetek v historicky konkrétní době prodat, u nemovitostí pak z ceny v daném místě a době obvyklé.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 1138/2007, ze dne 14.11.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného Ing. P. M., proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 6 To 140/2006, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 1 T 89/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 6 To 140/2006, ve výroku pod bodem 1), kterým bylo znovu rozhodnuto tak, že se obviněný Ing. P. M. za trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., ohledně něhož zůstal výrok o vině pod bodem 1) nedotčen, odsuzuje podle § 126 odst. 2, odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců, jehož výkon se mu podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Jinak zůstává tento rozsudek ve zrušující části výroku a ve výroku pod bodem 2) beze změny. Dále se zrušuje rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, v bodě 1. výroku o vině, kterým byl obviněný Ing. P. M. uznán vinným trestným činem porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Karlových Varech přikazuje, aby věc obviněného Ing. P. M. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, byl obviněný Ing. P. M. uznán vinným pod bodem 1. výroku o vině trestným činem porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. a pod bodem 2. výroku o vině trestným činem zvýhodňování věřitele podle § 256a odst. 1, 2 tr. zák., kterých se dopustil tím, že

1. ač věděl, že společnost K. B., s. r. o., v níž vykonával funkci jednatele, se dostala ke dni 31. 12. 2002 do úpadku, to znamená do takové situace, kdy společnost nebyla jednak schopna plnit své splatné závazky, jednak byla v předlužení, když společnost měla více věřitelů a její splatné závazky byly vyšší než majetek, nesplnil svou zákonnou povinnost a neučinil bez zbytečného odkladu opatření směřující k podání návrhu na prohlášení konkursu a návrh podal až dne 8. 4. 2004,

2. za situace, kdy obviněný věděl, že společnost K. B., s. r. o., v níž vykonával funkci jednatele, byla od 31. 12. 2002 předlužena a insolventní, kdy nebyla schopna po delší dobu plnit své splatné závazky, zvýhodnil některé věřitele této společnosti na úkor jiných věřitelů tím, že dával pokyn k uhrazení dodavatelských faktur jen některých věřitelů, a na podkladě jeho pokynu byly uhrazeny ve výroku o vině uvedené faktury, znějící celkem na 9.312.177,06 Kč, přičemž však věděl, že pohledávky jiných věřitelů konkrétně uvedené ve výroku o vině zůstaly neuhrazeny, a celkem tak

obviněný způsobil jmenovaným věřitelům škodu ve výši 1.958.847,13 Kč.

Za tyto trestné činy byl obviněný Ing. P. M. odsouzen podle § 256a odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 1 roku, přičemž výkon tohoto trestu mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 1, 2 tr. ř. bylo též rozhodnuto o nárocích některých poškozených na náhradu škody.

Tento rozsudek napadli obviněný Ing. P. M. a poškozený J. P. odvoláním, o němž Krajský soud v Plzni rozhodl rozsudkem ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 6 To 140/2006, tak, že k odvolání obviněného Ing. P. M. a poškozeného J. P. podle § 258 odst. 1 písm. b), c), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, ve výroku o vině pod bodem 2., ve výroku o trestu a v celém výroku o náhradě škody a pod bodem 1) znovu podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obviněného Ing. P. M. za trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., ohledně něhož zůstal výrok o vině pod bodem 1. nedotčen, odsoudil podle § 126 odst. 2 a odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců, jehož výkon mu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 1 roku. Pod bodem 2) pak Krajský soud v Plzni rozhodl, že podle § 259 odst. 1 tr. ř. se věc v rozsahu zrušení vrací soudu prvního stupně.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, podal obviněný Ing. P. M. prostřednictvím obhájkyne Mgr. V. F. dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku obviněný nejprve shrnul dosavadní průběh trestního řízení, a v souvislosti s tím konstatoval, že od počátku trestního řízení uváděl objektivní okolnosti, které způsobily platební neschopnost jeho obchodní společnosti, konkrétně poukázal na dopravní nehodu, která postihla několik rozhodujících technických pracovníků, a bylo nutno kvůli tomu zrušit některé výhodné stavební zakázky, neboť by je nebylo možno dokončit. Právě za účelem splnění stávajících závazků se obviněný rozhodl po dohodě se společníky prodat strojní zařízení firmy a její výrobu společnosti S. - T., kde by byla záruka pokračování výroby a zachování pracovních míst. Jednání probíhala od léta 2003, přičemž by byla zájemcem založena uvedená společnost, která by zařízení koupila a vyřešila by tak insolventnost společnosti K. B., s. r. o., když by kupní cena uvedených věcí byla vyšší než dluhy společnosti. V této době začal jednat Finanční úřad Karlovy Vary, který tím, že sám prodal výrobní linku, znemožnil její prodej společnosti S. - T., a tím znemožnil i celý účel společného jednání. Jak bylo zjištěno ze znaleckého posudku, hodnota výrobní linky v časové ceně činila 6.700.000,- Kč, reálná prodejní cena byla 3.700.000,- Kč a přesto ji finanční úřad prodal za 20.000,- Kč. Ekonomickou situaci společnosti posuzoval znalec pouze na základě účetní uzávěrky bez znalosti dalších skutečností. U řady zařízení a movitých věcí byla používána zrychlená metoda odpisů, takže jejich hodnota vysoko převyšovala účetní hodnotu. Obviněný podal návrh na prohlášení konkursu dne 8. 4. 2004, avšak návrh na konkurs na věci a zachování majetku společnosti ničeho nezměnil, protože nebyl placen nájem, nebyla v prostoru elektřina ani jiné služby a došlo ke ztrátám na surovinách. Správce konkursní podstaty počal svou funkci vykonávat až koncem března 2005. Znalec v posudku do majetku společnosti nezahrnul ani hodnotu pozastávek 600.000,- Kč, splatných po kolaudaci, případně po záruční době. Další nezaviněnou ztrátou ve výši 550.000,- Kč bylo jednání jednatel společnosti A. C., s. r. o., pana V., proti němuž je vedeno trestní řízení u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 33 T 3/2002. Obviněný také namítl, že uplatnil u Okresního soudu v Mostě škodu, způsobenou závadou materiálu dodaného společností I. P. na stavební akci společnosti S. L.

Ke shora rozvedenému pak obviněný shrnul, že z hlediska zavinění musí dlužník jednat s úmyslem vyhnout se poměrnému uspokojení ostatních věřitelů, a to buď ve formě přímé či nepřímé. O takové situaci nelze však v případě obviněného hovořit, když takový úmysl obviněný neměl. Dále dovolatel uvedl, že do poloviny roku 2002 byla jeho společnost v aktivní obchodní bilanci a on se snažil společnost udržet všemi způsoby. V tomto směru namítl, že datum 31. 12. 2002, k němuž nalézací

soud ve výroku o vině shledal, že společnost byla v předlužení, neznamenalo samo o sobě úpadek, a obviněný se s výsledkem hospodaření společnosti seznámil až v polovině roku 2003, kdy bylo odevzdáno daňové přiznání a kdy se již začala projevovat platební neschopnost společnosti. Poté začal dovolatel jednat se společností T. a plánoval s touto společností založení nové společnosti S. C., jak dokazují důkazy, založené ve spise. Jednání s touto společností se opakovaně účastnil i svědek F. s podklady k ekonomickému a personálnímu stavu společnosti K. B., s. r. o., a k postupu převzetí majetku společnosti tak, aby byly vyřešeny dluhy společnosti. Obviněný tedy konstatuje, že nelze mít pochyb o vážnosti jeho úmyslu stran záchranu společnosti a tudíž nemohl mít úmysl předpokládaný v ustanovení § 126 odst. 2 tr. zák.

Další námitky obviněného se vztahují k trestnému činu podle § 256a odst. 1, 2 tr. zák., ke kterému dovolatel namítl, že ani v tomto případě nebyla naplněna subjektivní stránka, neboť obviněný nikdy nejednal v úmyslu vyhnout se uspokojení svých věřitelů. Jak bylo uvedeno také ve znaleckém posudku, zaplatil v roce 2003 pohledávky za 9.312.177,- Kč a neuhradil pohledávky za 2.726.177,- Kč. Z přehledu daného v usnesení pak vyplynulo, že společnost platila zejména těm věřitelům, které nezbytně potřebovala pro zachování další výroby. Neuhrazená částka pak mohla být uhrazena prodejem výše zmiňované výrobní linky, k čemuž ovšem nedošlo, neboť k prodeji této věci přistoupili pracovníci finančního úřadu bez základní odborné znalosti a zařízení společnosti spolu s výrobní linkou, které představovalo tržní hodnotu nejméně 8.000.000,- Kč, další drobné zařízení a zásoby stavebního materiálu v hodnotě 200.000,- Kč prodali za zlomek této tržní hodnoty. Ohledně svědka JUDr. D., který byl společníkem a současně byl zmocněn k zastupování společnosti ve věcech daní, pak dovolatel namítl, že ohledně neplacení dlužných částek nesl tento svědek větší zavinění než dovolatel. Z výše uvedeného i ze spisového materiálu tedy je nesporné, že obviněný se snažil, aby bylo přednostně plněno těm dodavatelům, bez kterých společnost nemohla pokračovat v podnikání a s ohledem na neexistenci úmyslu vyžadovaného zákonem nelze hovořit o zvýhodňování věřitele. V další části svého dovolání obviněný poukázal na jím podané doplnění důkazního materiálu ohledně objektivních skutečností, ovlivňujících vznik ztrát předmětné společnosti, i ohledně postupu finančního úřadu. Po celé trestní řízení nebyl k trestnímu spisu připojen žádný související spis ohledně prohlášeného konkursu či nařízené exekuce. Dále dovolatel zopakoval, že znalcem nebyly zhodnoceny všechny pohledávky společnosti obviněného, a že majetek úpadce nebyl zpeněžen dobře nikoli vinou obviněného, když jeho přičiněním by majetek byl s ohledem na shora uvedené zpeněžen lépe a tak, aby z jeho výtěžku mohly být splaceny všechny dluhy společnosti.

V závěru svého dovolání obviněný Ing. P. M. navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265m odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, a rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 6 To 140/2006, a aby obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil v celém rozsahu podané obžaloby.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, již bylo dovolání obviněného Ing. P. M. doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu vyjádřila tak, že obviněný zaměřil své dovolání výhradně do oblasti skutkových zjištění a uplatněným námitkám nelze přiznat hmotně právní povahu. Takto pojaté námitky totiž nejsou primárně založeny na soudy zjištěném skutkovém stavu věci, nýbrž na jiném skutkovém zjištění. Proto státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl. Současně navrhla, aby tak Nejvyšší soud učinil v neveřejném zasedání, přičemž souhlasila i s tím, aby za podmínek uvedených v ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. rozhodl v neveřejném zasedání i jiným než navrženým způsobem.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání

učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř. Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný dovolací důvod, a na rozdíl od názoru vysloveného ve vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zástupitelství shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami, neboť dovolatel namítl zejména nesprávné vymezení skutku ve výroku o vině v bodě 1. napadeného rozsudku, a to v návaznosti na nedostatek subjektivní stránky v jeho jednání posouzeném jako trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák.

Dříve než se Nejvyšší soud v souladu s ustanovením § 265i odst. 3 tr. ř. mohl zabývat přezkoumáním zákonnosti a odůvodněnosti těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízením napadené části rozhodnutí předcházejícím, zkoumal, zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, což je důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., přičemž tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal.

Obviněný Ing. P. M. uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení. Z takto vymezeného dovolacího důvodu vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. V rámci dovolání podaného z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné na skutkový stav poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Z těchto důvodů nemohl Nejvyšší soud přihlížet k samotným skutkovým námitkám obviněného. Dovolací soud k těmto námitkám považuje za nutné ještě znovu zdůraznit, že z vymezení důvodů dovolání v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být pouhé nesprávné skutkové zjištění, byť to zákon explicitně nestanoví, a to vzhledem k tomu, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená a objasněná v jeho odůvodnění. Přesvědčivě však lze tento závěr dovést právě s ohledem na jednotlivé důvody dovolání vymezené v § 265b odst. 1 tr. ř., zejména důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., kde se uvádí, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z toho plyne, že Nejvyšší soud je zásadně povinen vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního stupně, příp. doplněného nebo pozměněného odvolacím soudem, a v návaznosti na tento skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění soudu prvního stupně, resp. odvolacího soudu, nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů. Tento závěr vyplývá také z toho, že Nejvyšší soud v řízení o dovolání jako specifickém mimořádném opravném prostředku, který je zákonem určen k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř., není a ani nemůže být další (třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři, neboť v takovém případě by se dostával do role soudu prvního stupně, který je z hlediska uspořádání zejména hlavního líčení soudem zákonem určeným a také nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř., popř. do pozice soudu projednávajícího řádný opravný prostředek, který může skutkový stav korigovat prostředky k tomu určenými zákonem (srov. § 147 až § 150 a § 254 až § 263 tr. ř. a přiměřeně i rozhodnutí

Ústavního soudu např. ve věcech pod sp. zn. I. ÚS 412/02, III. ÚS 732/02, III. ÚS 282/03, II. ÚS 651/02).

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal důvody podle § 265i odst. 1 tr. ř. pro odmítnutí dovolání obviněného, přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a shledal toto dovolání obviněného důvodné. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. spáchá ten, kdo nesplní svou zákonnou povinnost podat návrh na prohlášení konkursu. Po subjektivní stránce se k naplnění znaků trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu vyžaduje úmysl, přičemž postačí i úmysl eventuální [§ 4 písm. b) tr. zák.].

Soud prvního stupně shledal naplnění znaků trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. v tom, že obviněný Ing. P. M., ač věděl, že společnost K. B., s. r. o., v níž vykonával funkci jednatele, se dostala ke dni 31. 12. 2002 do úpadku, to znamená do takové situace, kdy společnost nebyla jednak schopná plnit své splatné závazky, jednak byla v předlužení, když společnost měla více věřitelů a její splatné závazky byly vyšší než majetek, nesplnil svou zákonnou povinnost a neučinil bez zbytečného odkladu opatření směřující k podání návrhu na prohlášení konkursu a návrh podal až dne 8. 4. 2004.

Jak Nejvyšší soud zjistil z přiloženého spisového materiálu, soud první instance na straně 19 a 20 odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že z trestné činnosti je obviněný usvědčován zejména výpovědí svědkyně S., která potvrdila, že od roku 1998 až do 15. 9. 2004 pracovala ve společnosti K. B., s. r. o., jako účetní a z toho titulu věděla, že v roce 2002 byla společnost ve ztrátě, přičemž jak obviněný, tak i společník JUDr. D., chtěli mít přehled o tom, kolik společnost dluží finančních prostředků. Z tohoto důvodu je průběžně informovala o stavu společnosti. Dále soud shrnul výpověď svědka J. F., který pracoval ve společnosti jako účetní a který vypověděl, že v roce 2002 hospodářské výsledky nebyly dobré, ekonomická situace začala kulminovat v roce 2003 a v roce 2004 byla společnost v rozkladu. Tento svědek zároveň uvedl, že byl přítomen jednání se společností S., působil tam jako tlumočník, přičemž se on i obžalovaný domnívali, že celá situace dobře dopadne. Takový názor sdílela většina zaměstnanců. Soud také vyslechl svědka Ing. S., ředitele a jednatele společnosti T. O., který potvrdil, že o založení společného podniku se jednalo v létě 2003, a záměr byl takový, že se založí podnik S. C., který by vycházel z předchozího získání společnosti, jejímž byl obviněný jednatelem. Tento svědek potvrdil, že jednání se aktivně účastnil i obviněný Ing. P. M., který připravoval podklady týkající se vstupu, prováděly se i kalkulace. Následně ovšem došlo z ekonomických důvodů ze strany německé společnosti k odstoupení od původního záměru.

Ohledně okamžiku vzniku úpadkového stavu nalézací soud vycházel zejména ze znaleckého posudku Ing. A. F., a z jeho dodatku, v němž znalec učinil závěr, že firma byla předlužena ke dni 31. 12. 2002. Znalec přitom vycházel z účetní hodnoty oceňovaného majetku. K tvrzení obviněného, že se o potenciálním úpadku dověděl až v polovině roku 2003, znalec uvedl, že ač by ten, kdo firmu řídí, měl mít přehled o jejím hospodaření, je pravdou, že daňové přiznání bylo podáváno prostřednictvím daňového poradce a je tedy teoreticky možné, že výsledky byly známy až ke dni 30. 6. 2003. Dále také znalec souhrnně uvedl k povaze faktur, které obviněný platil, že se skutečně upřednostňovaly ty faktury, které měly zabezpečit chod podniku.

Soud prvního stupně tyto důkazy ve vztahu k okamžiku, kdy se dostala společnost K. B., s. r. o., do úpadku, a k naplnění subjektivní stránky daného trestného činu ze strany obviněného, zhodnotil tak, že o tom obviněný měl vědět již ke dni 31. 12. 2002. Na straně 21 a 22 odůvodnění svého rozsudku k

tomu pak uvedl, že podle znaleckého posudku je nepochybné, že společnost K. B., s. r. o., byla ke dni 31. 12. 2002 v úpadku, tedy byla předlužena, a podle téhož znaleckého posudku byla v úpadku také ke dni 31. 12. 2003. Na tomto závěru pak podle názoru nalézacího soudu již nemůže změnit niče ani ta skutečnost, že obviněný činil kroky ke zlepšení ekonomické situace společnosti a vstoupil do jednání se společností S. za součinnosti Ing. Z. S., jednatele společnosti T. O., zvláště když obviněný o těchto jednáních nehovořil v přípravném řízení, nýbrž až v řízení před soudem, a proto považoval soud prvního stupně jeho obhajobu v tomto směru za účelovou. Jeho povinností bylo podle § 126 odst. 2 tr. zák. podat návrh na konkurs bez zbytečného odkladu poté, kdy se společnost dostala do úpadku, což obviněný neučinil, ač mu byl možný úpadek signalizován z účetních závěrek, což potvrdil i soudní znalec Ing. A. F. Taktéž soud v této záležitosti vycházel z výpovědi svědka JUDr. J. D. a svědkyně A. S. Z těchto okolností pak soud dovodil úmysl obviněného v nepřímé formě.

Odvolací soud k právní kvalifikaci dovolatelova jednání uvedeného pod bodem 1. výroku o vině rozvedl, že povinnost podat návrh na prohlášení konkursu bez zbytečného odkladu nevzniká automaticky, nýbrž je třeba tuto otázku posoudit vždy individuálně. Odvolací soud také konstatoval, že znalec sice připustil, že se obviněný mohl dovědět o nastalém úpadku společnosti až ke dni 30. 6. 2003, avšak proti tomu postavil povinnost společnosti provést ke dni 31. 12. 2002 inventuru, z jejíhož výsledku mělo být obviněnému již v této době známo, v jakém stavu se společnost nachází. Proto odvolací soud odkázal v této souvislosti na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, ztotožnil se s ním a jen zopakoval, že i podle jeho přesvědčení obviněný k tomuto datu už musel vědět o možnosti stavu úpadku a pro tento případ s tím byl srozuměn. Tím, že nepodal návrh na prohlášení konkursu ihned po tomto datu, ale až dne 8. 4. 2004, neučinil tak bez zbytečného odkladu a porušil tak předmětnou zákonnou povinnost. K námitkám obviněného, které byly, jak Nejvyšší soud zjistil, prakticky totožné s těmi, jež uplatnil obviněný následně v dovolání, soud druhého stupně uvedl, že je nerozhodné, jaké důvody ke stavu úpadku vedly, neboť trestnost pachatele v tomto případě spočívá v tom, že nepodal bez zbytečného odkladu návrh na konkurs. Pokud se obviněný hájil tím, že se snažil zachovat chod společnosti a jednal o určité formě spolupráce či spojení se společností T., pak z provedených důkazů vyplynulo, že tyto snahy byly činy až v době, kdy měl obviněný povinnost podat návrh na prohlášení konkursu, byly pouze ve fázi příprav a jejich realizace zdaleka nebyla jistá.

S těmito závěry obou soudů zejména z hlediska namítané subjektivní stránky na straně obviněného však nelze beze zbytku souhlasit. I když oba soudy zmiňovaly, že subjektivní stránka souzeného trestného činu byla obviněným jednáním naplněna ve formě nepřímého úmyslu, soustředily se zároveň pouze a jen na skutečnost, že obviněný podal návrh na prohlášení konkursu až dne 8. 4. 2004, ač znalec konstatoval, že k předlužení došlo již ke dni 31. 12. 2002, což také nalézací soud vyjádřil ve skutkové větě výroku o vině. Soudy obou stupňů se nevypořádaly s tvrzením obviněného, že ač možná měl jako jednatel firmy vědět o výsledku uzávěrek na konci roku 2002, věděl pouze to, že společnost se v roce 2002 dostala do ztráty, jak ostatně vypověděla svědkyně A. S., o jejíž výpověď se opírají i soudy obou stupňů, avšak s ohledem na hodnotu majetku, který společnost vlastnila, se nedomníval, že je společnost v úpadku. O možném úpadku podle svého tvrzení věděl obviněný až ke dni 30. 6. 2003. Nejvyšší soud k tomu zdůrazňuje, že i znalec potvrdil, že k takové situaci mohlo dojít, neboť společnost podávala daňové přiznání prostřednictvím daňového poradce a výsledek tohoto přiznání proto skutečně mohl obviněný vědět až k jím uváděnému datu. Dovolací soud také připomíná, že pro účely trestního řízení je bezpředmětné, zda by obviněný řídil společnost tak, jak si představuje znalec, který od řádného vedení společnosti očekává i zájem o hospodaření společnosti do té míry, že jednatel bude mít přesný přehled o ekonomickém stavu společnosti v nejkratším možném termínu po zjištění tohoto stavu. Soud v trestním řízení nemůže při dovození subjektivní stránky pouze předpokládat, že obviněný něco věděl, ale musí se v tomto směru opírat o jednoznačné a nezpochybnitelné důkazy. Tyto důkazy však hovoří jen o tom, že ke konci roku 2002 obviněný věděl, že společnost je ve ztrátě, což však samo o sobě ještě neznamená, že se společnost nachází v

úpadku, tedy že je předlužená či insolventní. Soudní znalec navíc ohledně zjištění úpadku vycházel nikoli z tržní hodnoty majetku společnosti, ale z účetní hodnoty, která může být i několikrát nižší, jak obviněný uváděl, zvláště pokud ve společnosti byla používána metoda zrychlených odpisů. Jiné důkazy, které by hovořily o tom, že obviněný skutečně věděl o úpadku společnosti již ke dni 31. 12. 2002, v řízení prakticky provedeny nebyly. Nejvyšší soud také upozorňuje, že v odůvodnění i soud prvního či druhého stupně klade ve vztahu k subjektivní stránce důraz spíše na to, od kdy obviněný měl možnost zjistit, že společnost by mohla být v úpadku, a nikoli na to, od kdy prokazatelně musel tuto skutečnost vědět, což nelze považovat za správné. Dále považuje Nejvyšší soud za nutné zdůraznit, že přestože oba soudy dovodily nejen předlužení, ale i stav insolvence, náležitě se nevypořádaly s tím, že i v roce 2003 většinu svých splatných závazků společnost K. B., s. r. o., uhradila (viz bod 2. výroku o vině), a to v celkové částce 9.312.177,06 Kč, zatímco neuhrazené závazky činily podstatně nižší částku 1.958.847,13 Kč (viz bod 2. výroku o vině v rozsudku nalézacího soudu a závěry znalce na č. l. 198 spisu).

Podle § 1 odst. 2, 3 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání je dlužník v úpadku tehdy, jestliže má více věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. Jestliže dlužník zastavil platby, má se za to, že není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. Fyzická osoba, je-li podnikatelem, a právnická osoba je v úpadku i v případě, jestliže je předlužená. O předlužení jde tehdy, jestliže tato osoba má více věřitelů a jestliže její splatné závazky jsou vyšší než její majetek; do ocenění dlužníkovy majetku se zahrne i očekávaný výnos z pokračující podnikatelské činnosti, lze-li příjem převyšující náklady při pokračování podnikatelské činnosti důvodně předpokládat. Při ocenění majetku pro účely předlužení nelze paušálně říci, zda přitom má znalec vycházet z cen účetních či z cen tržních, bez zohlednění dalších skutečností. Argumentem pro použití účetní ceny je bezpochyby její přesná zjistitelnost. Vzhledem k tomu, že v konkursu bude majetek úpadce tvořící konkursní podstatu zpeněžen nikoli za účetní, nýbrž za tržní ceny, nelze při posuzování předlužení tuto skutečnost pominout. Při ocenění pak totiž je třeba vycházet z reálné průměrné ceny, za kterou lze majetek v historicky konkrétní době prodat, u nemovitostí pak z ceny v daném místě a době obvyklé (srovnej J. Kotoučová. Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, 62 s.). Význam posouzení předlužení a také i neschopnosti plnit své splatné závazky v rámci trestního řízení samozřejmě značně stoupá vzhledem k následkům, které pak při porušení v trestním zákoně uvedených povinností v souvislosti s konkursem mohou dlužníka jako potenciálního obviněného postihnout.

Zváží-li se tyto obecné závěry, je třeba zdůraznit, že pokud jde zejména o namítanou cenu strojního zařízení společnosti, bylo vycházeno z účetní hodnoty v celkové výši 450.332,- Kč (č. l. 194 a 240 spisu), avšak podle obhajoby obviněného byla skutečná hodnota nejméně 2.700.000,- Kč, a proto mohlo dojít při řádném prodeji k úhradě v zásadě všech neuhrazených pohledávek. Z tohoto hlediska považuje Nejvyšší soud za důležité i další jednání obviněného Ing. P. M. a Ing. Z. S., jednatele společnosti T., s. r. o., o založení společného podniku se společností S., v rámci kterého se podle svědecké výpovědi Ing. Z. S. dělaly i praktické zkoušky výrobního zařízení, což svědčí nejen pro funkčnost daného zařízení pro výrobu specializovaných stavebních výrobků, ale i pro důvodnost námitek obviněného o podstatně větší hodnotě strojního zařízení společnosti K. B., s. r. o. (srov. č. l. 1541 spisu). Pokud pak odvolací soud uzavřel k obdobným námitkám obviněného v odvolání, že tyto snahy byly činěny až v době, kdy měl obviněný povinnost podat návrh na prohlášení konkursu, a byly pouze ve fázi příprav, neodpovídá to provedenímu dokazování, když podle svědka Ing. Z. S., z jehož výpovědi vycházel i nalézací soud, se nejednalo pouze o přípravné práce, ale šlo již o konkrétní práce potřebné k vyhodnocení celého projektu založení společného podniku, včetně zjištění všech majetkoprávních věcí, včetně zajištění provozu, místa výroby, vyhodnocení dodavatelů surovin, ekonomičnosti a kalkulace, přičemž výsledek byl v roce 2004 už před podpisem smlouvy, ale potom v rámci ekonomického jednání, které měl naposledy v N. někdy na přelomu dubna došlo ze strany německých společností S. a H. k odstoupení od podepsání smlouvy (č. l. 1541 až 1542 spisu; srov. i

doklady založené na č. l. 1548 a násl. spisu). Vůbec se pak oba soudy nevypořádaly s tím, že podle výpovědi svědka Ing. Z. S. chtěli dokonce v rámci založení společného podniku odkoupit i závazky společnosti K. B., s. r. o., přičemž výrobní zařízení a pracovníky by převedli na sebe (č. l. 1542 spisu). Zváží-li se, že obviněný Ing. P. M. podal návrh na prohlášení konkursu dne 8. 4. 2004, tedy prakticky ihned po té, co němečtí partneři odstoupili od podepsání připravené smlouvy o založení společného podniku, nelze nepřiznat jeho obhajobě určitou důvodnost, a to jak z hlediska již zmíněného zavinění obviněného ve vztahu k okamžiku nastalého úpadku, tak zejména i z hlediska zvážení stupně nebezpečnosti činu popsaného jednání obviněného Ing. P. M. pro společnost ve smyslu § 3 odst. 1, 2 a 4 tr. zák.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal ve smyslu § 265k odst. 1 tr. ř. podané dovolání obviněného Ing. P. M. důvodným, neboť byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto z podnětu jeho dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 12. 2006, sp. zn. 6 To 140/2006, ve výroku pod bodem 1), kterým bylo podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodnuto tak, že se obviněný Ing. P. M. za trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., ohledně něhož zůstal výrok o vině pod bodem 1. rozsudku soudu prvního stupně nedotčen, odsuzuje podle § 126 odst. 2, odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců, jehož výkon se mu podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Jinak ponechal Nejvyšší soud tento rozsudek ve zrušující části výroku a ve výroku pod bodem 2) beze změny. Dále Nejvyšší soud zrušil i rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 1 T 89/2005, v bodě 1. výroku o vině tohoto rozsudku, kterým byl uznán vinným trestným činem porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Karlových Varech, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť vzhledem k charakteru vytknutých vad je zřejmé, že je nelze odstranit ve veřejném zasedání.

V novém řízení je nalézací soud vázán shora uvedeným právním názorem Nejvyššího soudu, a proto se zaměří na otázku, zda u obviněného ve vztahu k prokázanému stavu věci skutečně došlo k naplnění subjektivní stránky trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., a to zejména s ohledem na to, že zavinění je vybudováno jednak na složce vědění (intelektuální), která zahrnuje vnímání pachatele, tj. odraz předmětů, jevů a procesů ve smyslových orgánech člověka, jakož i představu předmětů a jevů, které pachatel vnímal dříve, nebo ke kterým dospěl svým úsudkem na základě znalostí a zkušeností, a jednak na složce vůle, zahrnující především chtění nebo srozumění, tj. v podstatě rozhodnutí jednat určitým způsobem se znalostí podstaty věci. Jestliže pachatel rozhodne skutečnosti nechce, ani s nimi není srozuměn, není tu žádný volní vztah. Zjišťované zavinění se musí vztahovat na průběh činu, který se projevil v objektivní realitě a který odpovídá znakům skutkové podstaty trestného činu. Zavinění se tedy vztahuje k podstatným skutečnostem, které tvoří pachatelův skutek (čin). Pokud by se zavinění k některé z požadovaných skutečností nevztahovalo, není dána subjektivní stránka trestného činu, a proto je vyloučena trestní odpovědnost pachatele. V případě obviněného se tak zavinění musí samozřejmě po zhodnocení všech pro tuto skutečnost významných skutečností vztahovat i na to, zda jednal tak, jak jednal, a zda přitom věděl, že je společnost nejen ve ztrátě, ale i v předlužení či v platební neschopnosti a ke kterému dni tomu tak nepochybně bylo.

V této souvislosti také nalézací soud bude věnovat náležitou pozornost činnosti, směřující k uzavření smlouvy o založení společného podniku či jiné formě spolupráce se společností S. za účasti společnosti T., s. r. o., neboť Nejvyšší soud podotýká, že tato obhajoba uplatněná obviněným v průběhu trestního řízení ve vztahu k naplnění subjektivní stránky a k nepodání návrhu na prohlášení

konkursu není bez významu, obzvláště, když ze spisového materiálu vyplynulo, že pokud by došlo k uzavření předmětných smluv, byla obviněného snaha odůvodněná, neboť skutečně by v případě realizace této operace mohl získat pro společnost poměrně nezanedbatelnou částku, a navíc mělo být součástí dohod podle dosud provedeného dokazování i uhrazení závazků společnosti K. B., s. r. o.

Nalézací soud taktéž neopomene přezkoumat z výše rozvedených hledisek znalecký posudek z oboru ekonomika, odvětví mzdy, účetní evidence, který zpracoval znalec Ing. A. F. (č. l. 193 až 215 spisu), včetně jeho dodatku (č. l. 238 až 241 spisu), a zaměří se zejména na povahu hodnoty majetku, která má být zjištěna ve vztahu k zodpovězení otázky, zda a od jaké doby se společnost úpadce nacházela ve stavu úpadku. Vzhledem ke specializaci znalce nelze vyloučit ani vypracování nového znaleckého posudku z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady.

Pokud by pak soud prvního stupně dospěl opět k závěru, že obviněný Ing. P. M. naplnil všechny formální znaky trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., včetně zavinění ve smyslu § 4 tr. zák., je třeba, aby se náležitě vypořádal se shora uvedenými skutečnostmi, na které podrobně poukázal Nejvyšší soud i z hlediska potřebného stupně nebezpečnosti pro společnost podle § 3 odst. 1, 2 a 4 tr. zák. V návaznosti na to považuje Nejvyšší soud za nutné ještě zdůraznit, že trestněprávní kvalifikaci určitého jednání, které má ve své podstatě soukromoprávní základ, jako trestného činu je třeba považovat za krajní právní prostředek, který má význam především celospolečenský, tj. z hlediska ochrany základních společenských hodnot. Z uznávaného principu právního státu, jímž je chápání trestní represe jako prostředku „ultima ratio“ vyplývá, že ochrana závazkových vztahů má být v první řadě uplatňována prostředky občanského a obchodního práva a teprve tam, kde je taková ochrana neúčinná a kde porušení občanskoprávních vztahů naplňuje znaky konkrétní skutkové podstaty trestného činu a svou intenzitou dosahuje předpokládaného stupně společenské nebezpečnosti, je namístě uplatňovat trestní odpovědnost. Nejvyšší soud k tomu dodává, že v právním státě je zásadně nepřípustné, aby prostředky trestní represe sloužily k uspokojování subjektivních práv soukromoprávní povahy, nejsou-li vedle toho splněny všechny předpoklady vzniku trestněprávní odpovědnosti, resp. nejsou-li tyto předpoklady zcela nepochybnitelně zjištěny. Právní řád, byť vnitřně diferencovaný, tvoří jednotu a jako s takovým je třeba s ním zacházet při aplikaci jednotlivých ustanovení a institutů, a proto, pokud jde o naplnění objektivních i subjektivních znaků trestného činu, při promítnutí principu trestněprávní represe jako posledního prostředku – „ultima ratio“ – nemůže být ignorována občanskoprávní stránka věci (srov. k tomu také nálezy Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 4/04, I. ÚS 558/01 atd.). Princip subsidiarity trestní represe totiž vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, to znamená především tam, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní.

Vzhledem k tomu, co již bylo uvedeno shora, je nutno také zdůraznit, že při odůvodňování rozsudku je třeba postupovat důsledně v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř., které stanoví, že v odůvodnění rozsudku soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu.

V neposlední řadě soud prvního stupně neopomene respektovat zásadu zákazu změny v neprospěch obviněného (*reformationis in peius*), neboť právě na základě jeho dovolání došlo ke zrušení rozhodnutí soudů obou stupňů (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)